

Farkas Mariann

Ez én vagyok a gimnáziumi egyenruhámban, Budapesten. Látszik, hogy volt még egy másik személy is a képen, de az a fele le van vágva. Fogalmam sincs, ki lehetett a másik személy. Nincs évszám a fénykép hátán, de azt hiszem, tizenkét éves lehettem a képen, tehát valamikor 1942-ben készülhetett, amikor második gimnazista lehettem. A négy gimnáziumot Budapesten fejeztem be. Nagyon szerettem a történelmet, valamiféle mese volt számomra, nem szerettem azokat a tantárgyakat, ahol számolni kellett, mint a számtant, a kémiát vagy a fizikát. Volt egy kedvenc tanárnőm, aki a történelmet tanította, ő volt az osztályfőnöknőnk, akit nagyon szerettem, már nem emlékszem, hogy hívták. Sohasem volt semmiféle gondom a tanárokkal vagy az osztálytársakkal amiatt, hogy zsidó vagyok. Nekünk, lányoknak volt egy speciális egyenruhánk, sötétkék rakott szoknya fehér blúzzal és matrózgallérral. Az iskolán kívüli egyéb tevékenységek a kirándulások voltak, a cserkészszervezettel télen is, nyáron is jártuk az országot: szinte minden várost láttam. Szegedet, Debrecent, Tatabányát, Kecskemétet, Szolnokot, minden várost. Volt cserkészegyenruhánk, persze a lányoké szoknya, cipő, harisnya vagy zokni nyáron, zöldes, khaki színű blúz, nagykarimájú kalap, mint a mexikóiaknak, az áll alatt rögzítő szalaggal, meg nyakkendő. Emlékszem arra, hogy voltak gyűléseink, rendben tartottuk az iskola környékét meg a lakóházunk melletti parkot. Nemigen volt időm az iskolán kívül is barátokat szerezni, legfeljebb az unokatestvéreim voltak, akikkel a családi látogatások alkalmával találkoztunk. A hét folyamán elfoglalt a cserkészlet, az iskola, a tanulás, így aztán nem volt sok szabadidőm. Szombaton is iskolába mentem, de a nap többi részét a szüleimmel töltöttem, otthon, tanultam. Nem mondhatom, hogy kényszerítettek, hogy otthon üljek, persze, a nagyünnepeken kívül. Egyedül mentem a táborokba, nyáron a cserkészekkel, két hétre vagy tíz napra. Néha kimentünk a városba, vendéglőben enni, de ez elég ritkán történt. Nem volt autónk, akkoriban nemigen volt szokás, nagyon gazdagnak kellett lennie valakinek ahhoz, hogy autója legyen, vonattal utaztunk, amikor nyaralni mentünk, vagy pedig autóbusszal. Az első alkalom, amikor antiszemitizmust tapasztaltam, 1943-ban volt. Akkor éreztem az első pofont, tizenhárom évesen, amikor a zsidó gyermekeket eltávolították a szervezetből, és ott kellett hagynunk az egyenruhákat is. Az antiszemitizmus csak a negyedik gimnáziumi osztályban jelent meg, a záróvizsgán, amikor már a ruhára varrt sárga

csillagot kellett viselnem: már márciustól viseltük, a záróvizsga júniusban volt. Még volt néhány zsidó osztálytársnőm -- a fiúk és a lányok külön osztályokba jártak --, de sem az osztálytársaink, sem a tanárok nem viselkedtek megkülönböztető módon, tudták, hogy nekünk, zsidó gyerekeknek elég bajunk volt így is.